

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za in-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 59.

Sobota 20. julija 1929.

Leto IV.

Pred revizijo socijalnega zavarovanja, delavskega varstva in obrtnega reda.

Ureditev države je pravzaprav v kulturnih državah in normalnih razmerah zadeva vseh državljanov ali vsaj njih treznega duha. Pri nas imamo danes izjemno stanje, v katerem zakonodajne ustanove lahko poslušajo nasvete interesiranih državljanov ali pa tudi ne, če se jim zdi, da je njih naziranje boljše v dosego namena.

Vsekakor so pa zakoni o socijalnem zavarovanju, delavskem varstvu in obrtni red tako važni zlasti za delavstvo. Delodajalski krogi se pritožujejo, da trpe pod bremenom za socijalno skrbstvo, da mori zakon o zaščiti delavcev gospodarstvo itd. In vendar je dokazano, da znaša obremenitev za socijalno zavarovanje en odstotek prometa. Taka bagatela je torej samo prazen izgovor. Vrhutega je zlasti industrija valorizirala v zadnjih treh, štirih letih svoje obratne glavnice na dvakratni, trikratni in celo štirikratni znesek. Kako je torej mogoče govoriti o prevelikih bremenih in kako šele verovati praznim bajkam delodajalskih organizacij.

Inspekcija dela se je reducirala na minimum. In vendar je potrebna, da nadzira malomarne delodajalce, ki se igrajo z zdravjem in življenjem delavcev. Do zdravih razmer in varnosti življenja imajo delavci enako pravico kakor vsi drugi državljani. Podjetniki naj poskrbe potrebne varnostne naprave, pa se jim inspekcije dela ne bo treba bati; sploh je pa to dolžnost delodajalcev in dolžnost države, da zakonito zaščiti one, ki zaščito potrebujejo.

Najbolj trn v peti pa je delodajalec zakon o zaščiti delavcev, ki določa osemurni delavnik in obratne zaupnike. Osemurni delavnik so že pokvarili, sedaj hočejo vzeti delavstvu še druge pravice, predvsem zaupništvo in nekaj drugih pravic. To je nezdrava mentaliteta naših podjetnikov. Na Angleškem je n. pr. imela neka družba občni zbor, na

kateri je poročal ravnatelj, da so na dobičku deležni tudi delavci, da imajo delavci že nad 800.000 delnic ter da sam dela v gospodarskih vprašanjih z delavskimi zaupniki sporazumno ter da dobi od njih pogostoma prav dobre inicijative. Naši podjetniki bi rekli, da je ta direktor znorel. To je drugačen duh modernega kapitalizma.

Tako važna vprašanja, kakor so omenjeni zakoni in obrtni red, ki se tudi izdeluje, bi se morali temeljito predelati, interesi absolutno varovati. Delodajalci nimajo pravice zahtevati poslabšanje te zakonodaje. **Ker je družba dolžna enako varovati in ščititi vse plasti. Povojne socijalne razmere so take, da mora človek brez primerne preskrbe in varstva ali poginiti ali pa postati tatropar. To mora uvideti vsakdo, ki hoče pogledati v socijalno gorje nemovitih slojev.** Nam se torej ubijanje človeštva potom odrekanja pravic do življenja ne zdi pravi lek takozvanega »očuvanja« gospodarstvenih interesov.

To smo hoteli povedati še enkrat tistim gospodom delodajalcem, ki imajo gluha ušesa za socijalno zakonodajo in delavsko varstvo.

Z ozirom na vsa ta dejstva je v interesu celote, da se načrti o vseh navedenih zakonih dajo v razmotrivanje vsem interesentom oziroma njih organizacijam; zakaj, če se zaslisi v prvi vrsti »pridobitne kroge«, ki imajo namen z revizijo samo materialno in moralno moč sedanjih zakonov oslabil, potem se z novimi zakoni ne bodo izboljšale razmere, ampak bodo postale slabše, ker bo delavstvo izgubilo vsaj deloma delavsko varstvo, socijalno zavarovanje pa, ki mora že sedaj biti fiskalno, postane še bolj skopo, kar ne bo ustvarjalo boljših odnošajev, odločno pa slabše razmere.

Tisti, ki bodo sodelovali pri reviziji s predlogi, naj torej pazijo, da ne napravijo novih grehov.

Jako tolažilno . . .

Po svetovni vojni, po strahovito drago plačanih izkušnjah, je pričelo mnogo civiliziranih ljudi verovati, da je bilo svetovno klanje zadnja vojna v tako velikem obsegu. Ti ljudje s svojim blagohotnim delom in humanim umevanjem so dali pobudo in inicijativo za velik pacifistični pokret, da bi z njim ojačili mednarodni mir in preprečili vojno s pobijanjem vseh vojnih nevarnosti. Da se doseže ta veliki cilj, ki predstavlja ideal človeštva, so osnovane po vsem svetu važne ustanove, ki jih podpirajo izdatno vse one pacifistične organizacije in politične stranke, ki jim je v resnici pri srcu blagostanje in mir med narodi. Naravno je, da je na prvem mestu tega vzvišenega gibanja mednarodni delavski pokret, ki je prežet s socijalističnim duhom.

Toda zapreke, ki jih srečava to gibanje pri svojih plemenitih, resnično rešilnih težnjah, so še jako velike in pogostoma je videti, da so nepremagljive. Prihajajo zapreke od mnogih strani, pogostoma nepričakovano in iznenada. Najtežje je z mnenjem tistih ljudi, ki oznanjajo in sicer kot znanstveno dogmo, da je vojna neizogibna, prava fiziološka potreba današnje družbe. Med temi ljudmi, ki tako govore in ki na tak način delajo največje usluge onim, ki jim je vojna sredstvo za najrazličnejše cilje,

se nahajajo na žalost mnogi ugledni in sloveči učenjaki in politiki, ki kljub tej svoji kruti filozofiji uživajo velik družabni ugled. Taki ljudje ne zaslužijo občega spoštovanja, ker so s svojim naziranjem živa zapreka gibanju, ki je prišlo do globokega prepričanja, da je vsaka vojna strašna nesreča.

Za to razmišljanje nam je dala povod notica, ki kroži po svetov. časopisu in po kateri je ugleden političar, bivši voditelj francoske zunanje politike med svetovno vojno, izjavil, da ostanejo v Evropi in Franciji razmere zadovoljive dotlej, dokler ostane sedanje stanje. »Čim se nemški imperijalizem zopet razvije, pride do nove vojne. Ne diplomacija, ne ljudsko znanje, ne bosta mogla preprečiti nove vojne. V zgodovini se je ponavljalo vedno isto.«

Vsa sreča je, da je te surove besede izgovorila oseba, ki je s svojim političnim delovanjem vlivala vodo na mlin tiste politične struje pred vojno, ki je privedla do svetovnega klanja.

Ako pride do vojne in ako mora priti, tedaj je ni kriv samo nemški imperijalizem, nego imperijalizem in militarizem vseh držav, kakor je to bilo ob svetovni vojni. To istino najbolj potrjujejo vojne in spopadi, ki so nastali po raznih krajih sveta še

po svetovni vojni. Ali edino sreča je, da kljub temu zmaga ideja onih, ki hočejo s svojo politiko osigurati narodu mir. Pacifizem napreduje s podporo socijalistično orientiranih delavcev in njih organizacij kljub vsem zaprekam, ker te vedo, da bi

bodoča vojna pustila za seboj katastrofalno puščavo, napram kateri je nesreča, ki jo je povzročila svetovna vojna in ki se je zaključila pred desetimi leti z verzaljskim mirom, prava malenkost.

Po »Rad. Nov.«

Spor med Kitajsko in Rusijo.

Kitajska nacionalna vlada v Nankingu vodi že dalje časa boj proti ruski propagandi na Kitajskem, zlasti v severni Mandžuriji. V zadnjem času je celo zaprla sovjetsko diplomatsko zastopstvo, izgnala uradništvo in zaplenila vzhodno železnico, ki so jo deloma upravljali ruski delničarji. Operacijo so tem lažje izvedli, ker so Rusom naklonjenega generala Fenga podkupili s tremi milijoni dolarjev, da je zapustil Kitajsko.

Spor ni enostaven ter prav lahko dovede do nove velike vojne, v kateri pojde za gospodarski in politični vpliv v veliki kitajski državi in Aziji sploh.

Štiri velike države imamo, ki imajo velik interes na Kitajskem. Te so Anglija, ki je doslej imela tam največ vpliva, potem so še Rusija, Japonska in Zedinjene države ameriške.

Nekdaj gospodarsko kapitalistično cvetoča Anglija se nahaja danes v krizi, Rusija ima še največ upanja na Azijo, kjer bi z lahkoto povečala svoj vpliv, Japonska je v Mandžuriji investirala mnogo kapitala, potrebuje pa obenem tudi kolonije, kjer bi naseljevala svoje ljudi, ker je Japonska preobljudena. Enako zro na Kitajsko s poželjenjem

tudi Zedinjene države, ker imajo za svojo veliko industrijo pre malo trga in tudi razpoložljivega kapitala, ki bi ga na Kitajskem lahko nalagale jako dobro, ker so cene delovne moči in je dežela bogata rudnin. Najneugodnejše je stališče za Anglijo, ki na Kitajskem, v Aziji sploh in celo v Novi Zelandiji in Avstraliji ni priljubljena, ter vse te pokrajine obenem zaradi ugodnejših zvez preko Tihega Oceana stopajo v trgovske odnošaje z Japonsko in Zedinjenimi državami. Položaj je torej jako kritičen, ki mora dovesti do najhujših konsekvenc, če se ne najde izhoda iz krize.

Rumena nevarnost torej dejansko obstoja; borba za gospodarski in politični vpliv se dejansko že vrši in je le vprašanje, če bodo moralni momenti tako močni, da bodo iztrgali brutalnemu kapitalizmu vojno orožje iz rok ter azijske kapitalistične interesne sfere uredili sporazumno, potem mirnega dogovora ali mednarodnega posredovanja. Nekaj upanja je, da se sedanji spor poravnava mirno.

Svetovni mir kapitalizem še vedno ogroža, zato je propaganda za svetovni mir danes med najvažnejšimi problemi človeštva.

Mir za vsako ceno!

Kaj je s „Podpornim društvom železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru“.

Najvažnejša socijalna ustanova železničarjev, ki so si jo sami ustanovili, je gotovo Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru, ki je imelo do meseca majnika okrog 13.000 članov in nad 3 milijone premoženja, večinoma vloženega v krasne, skoro nove stanovanjske hiše v Mariboru.

Razpust.

Dne 12. majnika t. l. bi se moral vršiti redni občni zbor društva, na katerem bi poлагali funkcionarji račune o delovanju društva v zadnjih treh letih in bi se volil nov odbor za nadaljnjo triletno funkcijsko dobo. Delegati so se že v soboto, dne 11. majnika, pripeljali z vseh strani države v Maribor na občni zbor društva. Kakor znano, pa je bil dotodani predsednik društva Franc Fišer v soboto zvečer nenadoma poklican na policijski komisariat, kjer mu je bilo sporočeno, da je veliki župan mariborske oblasti društvo razpustil in imenoval poseben upravni odbor, ki naj do nadaljnjega vodi društvene posle. V ta upravni odbor, ki bi naj deloval pod nadzorstvom policijskega komisarijata, so bili imenovani: Franc Fišer, Ivan Würzinger od Prometne zveze, ki je tudi predsednik tega upravnega odbora in Leopold Zavadlav od Zveze.

Pritožba proti razpustu.

Veliki župan je društvo razpustil na podlagi društvenega zakona iz leta 1867, o katerem pa je naše najvišje sodišče, Stol sedmorice odd. B v Zagrebu, izreklo, da ni več veljaven. Podporno društvo pa se je vseeno držalo zakona, po katerem je veliki župan društvo razpustil in svojih pravic, ki jih je isti veliki župan že dve leti poprej potrdil, posebno tudi spremembo v § 27 pravic, ki določa, da vodi društvo v slučaju oblastnega razpusta predsednik in tročlanski odbor, ki ga izvoli zadnji odbor.

Razpustitveni odlok velikega župana je obenem določal v smislu društvenega zakona, da se lahko društvo pritoži proti razpustu v 60. dneh na notranjega ministra. Zato se je vršila kmalu po razpustu odbora seja, na kateri je celokupni odbor soglasno sklenil, da se vložijo zoper razpust pritožba na ministrstvo notranjih del in pooblastil z vložitvijo te pritožbe odvetnika dr. Reimana.

Novo vodstvo društva.

Na isti seji je odbor društva tudi sklepal glede določila § 27 društvenih pravic o novem vodstvu društva za slučaj končno veljavnega razpusta. Odbor je v smislu § 27 društvenih pravic, odobrenih šele 12. decembra 1927 od istega velikega župana dr. Schaubacha, izvolil poleg predsednika Franca Fišerja še sledeči tročlanski odbor za upravo društvene imovine: Gradišnik Avgusta, Majer Ivana in Pšeničnik Antona, vsi člani društva v Mariboru. Ta odbor mora v smislu društvenih pravic v slučaju veljavnega — od ministra potrjenega — razpusta društva upravljati društveno imovino in isto izročiti novemu društvu, ki se bo tekem 5 let ustanovilo z enakim namenom.

Napadi in popravki v časopisih.

Iz krogov, ki so velikemu županu denuncirali odbor društva z izmišljenimi in neresničnimi očitki ter povzročili razpust, so kmalu potem začeli prihajati v časopise novi neresnični napadi na delovanje društvenega odbora. Društveno predsedstvo je radi tega poslalo v časopise, n. pr. v dnevnik »Jutro« stvarne popravke s podpisimi podpredsednika in tajnika društva.

Kazensko preganjanje odbornikov.

Kmalu nato pa so bili odborniki društva eden za drugim klicani na policijo in pozneje pred preiskovalnega sodnika, češ, da so zagrešili pregrešek § 297 k. z. in zakona o zaščiti države s tem, da so imeli še po razpustu odborovo sejo, tam izvolili odbor v smislu § 27 društvenih pravic poslali v »Jutro« v imenu društva popravek ter s tem tajno nadaljevali z delovanjem razpustjenega društva. Otvadbo je napravil policijski komisariat, kojega vodja, policijski nadsvetnik Kerševan, je odbornike posebno intenzivno izpraševal tudi o tem, kaj je delal pri omenjeni seji odvetnik dr. Reisman. Odborniki so pred policijo kot pred preiskovalnim sodnikom ugotavljali, da niso zagrešili prav nič kaznjivega, ampak se poslužili le pravice, ki jim jo je naložil sam veliki župan v razpustitvenem odloku. Sejo so morali imeti, če so hoteli sklepati o pritožbi, ki jo pripuščata sam odlok velikega župana. Prijavili pa seje niso, ker tudi nobeno drugo društvo v Mariboru ne prijavlja odborovih sej in je sam policijski svetnik Karol Pestevšek na posebno vpra-

šanje par dni poprej društvenemu zastopniku dr. Reismanu izjavil, da odborovih sej ni treba prijavljati. Odbor po § 27 društvenih pravil so morali izvoliti, ker so vezani na društvena pravila in niso mogli domnevati, da bi veliki župan odobrili kakšna pravila, ki bi ne bila v skladu z društvenim zakonom. S tem, da so imeli sejo za sklepavanje o pritožbi in izvolitev upravnega odbora ter poslali popravek, sploh niso nadaljevali z delovanjem društva, čeprav bi bili v to upravičeni, ker delovanje ni bilo sistirano in ima v tem slučaju celo pritožba odločilno moč, kakor to izrecno izjavlja društveni referent velikega župana ljubljanskega, dr. Andrejka, v svoji knjigi »Društveno pravo« v Sloveniji, kateri komentar si je še nedavno osvajalo tudi mariborsko pravdnštvo.

Vsled ponovnih ovadb policijskega komisarijata se je preiskava vodila izčrpno do 11. julija, ko je bila končno popolnoma ustavljena, ker ni bilo nikakega povoda za nadaljno preganjanje. Preiskava se je vodila proti osmim odbornikom društva.

Progon ustavljen — revizija društva.

Šele po razpustu društva je veliki župan uvedel tudi revizijo društvenega poslovanja in je nastavljal v to svrhu sodno zapriseženega revizorja g. Janko Trošta z mesečnim honorarjem 5000 Din, ki se plačuje iz društvene blagajne. Revizor je imel seve težko delo, ker je moral za več let nazaj preiskati vse blagajniške pogoje večmilijonskega društvenega obrata. Društvenemu odboru je bila ta preiskava seve dobrodošla, ker se je prav dobro zavedal svojega poštenega poslovanja. Dne 10. julija, ko je potekel rok za vložitev pritožbe, je sodni revizor predložil velikemu županu prvo poročilo revizije, ki pa bo trajala še naprej kaka dva meseca. Sovražniki društva in sedanega odbora so raznašali po mestu že mesece kanibalške vesti o ogromnih primanjkljajih, o podporah železničarski godbi, in tudi pisali so o tem. Vsi obrekovalci bodo za to še tudi dajali odgovor pred sodiščem. Doselej odbor namenoma ni ničesar ukrenil proti obrekovalcem, ker je hotel čakati poročila sodnega zapriseženega revizorja. Kakor izvemo, pa sodni revizor kljub intenzivni preiskavi, ki jo je izvedel do leta 1924 nazaj, ko je bil promet največji, ni našel niti najmanjše stvari, ki bi bila kaznjiva ali upravičila gorostasne govorice, s katerimi so neodgovorni elementi med železničarji kradli čast požrtvovalnim odbornikom.

Pritožba notranjemu ministru.

Točno 60. dan po razpustu je odvetnik dr. Reisman vložil proti razpustu društva na notranjega ministra obširno utemeljeno pritožbo, a ljubljanski odvetnik dr. Jelenc pa še posebno pritožbo imenovani ljubljanski članovi društva. O razlogih teh pritožb bomo še govorili. Za danes naj omenimo le toliko, da je dr. Reisman v pritožbi s številskimi dokazali naravnost

ogromen napredek društva

tekom zadnje triletno dobe, ko je vodil društvo sedanji odbor. Število članstva je poskočilo za 3536 novih članov, premoženje pa naraslo za 3 milijone, kar je pač najlepše zadoščenje skrbnemu in previdnemu odboru.

Prepiri v upravnem odboru velikega župana.

Pravo senzacijo pa so zbudile zadnje čase vesti, da je nastal v upravnem odboru, ki ga je postavil veliki župan, izredno oster spor med g. Ivanom Wurzingerm in Leopoldom Zavadlavom. G. Wurzinger je pripravljaval pravila za novo društvo, ki bi naj prevzelo dedščino razpuščenega, g. Zavadlav pa druga pravila s svoje strani. Ko je g. Wurzinger sklical sestanek železničarjev, da bi se posvetovali o teh pravilih, je še isti dan izdal vodstvo »Zvezarjev«

protiproglaš v »Mariborskem Večerniku«, da se njegovi somišljeniki ne smejo udeležiti tistega sestanka. G. Wurzinger je krepko odgovoril v »Slovencu« in nato zopet mariborska podružnica ZJNZ v »Večerniku«. Očitki so leteli sem in tja. Kakor se pač vedno godi med najboljšimi sorodniki, kadar je treba deliti — dedščino. Mislimo pa, da se gospodje trgajo za

medvedovo kožo.

Kaj bo sedaj?

Ako bi bilo društvo res razpuščeno tudi po notranjem ministru, nastane toliko prav-

nih konfliktov, da bi sledila ogromna zmeda glede društvenega premoženja. Prepričani smo pa, da bo upravna oblast na podlagi uradne revizije dala preganjanemu odboru zadoščenje, društvo vzpostavila, da po eventualni remeduri kakih malenkostnih tehničnih nerednosti zopet energično nadaljuje to eminentno socialno delo v korist tisočev železničarjev, ki so baš sedanjemu odboru izkazali tako krasno zaupanje, da je njih število članov naraslo na 13.000. Čimpreje se to zgodi, tembolje bo za društvo in za težko prihranjeni, od ust prihranjeni železničarski denar.

Internacionalni kongres delavske mladine na Dunaju.

Dunaj, 12. julija.

Dunaj, s svojimi veličastnimi cestami in zgradbami, s svojimi dvorci in bujnimi nasadi, s svojo modrikasti Donavo in stolpom sv. Štefana, rdeči Dunaj, mesto delavske moči in stvarnosti, je s svojo lepoto zaželjeni cilj delavske mladine vse Evrope. In od vseh njenih strani se zgrinjajo danes tisočere mase mladih proletarcev v to metropolo, peš in s kolesom, z železniškimi vozovi, s čolni in z ladjami prihajajo desetstisoči mladih ljudi na svoj internacionalni zlet zavedne delavske mladine.

»Novi čas prihaja z nami!« Tako pojejo na vsaki postaji, iz oken vseh železniških vozov, in na vsaki postaji vstopajo nove množice vesele mladine, pristrčno pozdravljene od tovarišev. To je drenjanja za prostore in sedeže, a za vse se najde prostora v vlakih in čimbolj se vozovi polnijo, tem veselejše je razpoloženje. Ustne harmonike in gitare izzivajo k petju, da zavlada v vlakih taka harmonija in veselost, da tečejo ure še bolj hitro kakor lokomotiva. Pivo, ki ga urni natakariji ponujajo ob vozovih, pa ostane neprodano in bi si bili natakaneje lahko prihranili.

Medtem pa se pripravljajo rdeči Dunaj na sprejem.

Delavske četrti se kitijo z žirlandami, ovetjem in rdečimi zastavami in delavske organizacije pripravljajo dostojen sprejem 32.000 inozemskim gostom. Vendar v sredini Dunaja, v okrajih meščanstva in buržuazije, se prve dni še ne opaža dosti o značaju prihodnjih dni. Samo tu in tam se vidijo posamezni kongresni udeleženci, ki si ogledujejo bogate izložbe in njihove pisane kamizole se odražajo od mestne vsakdanjosti. Kakor makovi cvetovi v žitnem polju. To so nekake predstraže, ki so prispele kdove od kod, peš ali s kolesom. Na nekem oglu trčita dve skupini skupaj: »Od kod?« »Iz Hamburga. In vi?« »Iz Sofije.«

V petek je bila oficijelna otvoritev kongresa.

Ob 12.40 uri prispe poseben vlak iz južne Nemčije. Poldan je in vedno več ljudi se zbira pred zapadnim ko-

lodvorom. Člani delavske mladinske zveze švigajo sem in tja in molče napravljajo prostor. Organizirani železničarji opravljajo kolodvorsko službo, godba poštnih uslužbencev nastopi, delavske žene prinašajo cele jerbare rož in cvetja, množica otrok in odraslih nestrpno čaka na svoje goste, ki jim bodo dodeljeni na stanovanje. Ura je točno 12.40. Veliko tisoč somišljenikov se je zbralo okrog kolodvora, prihod vlaka je javljen in godba zaigra »Internacionalo«. Vse glave se odkrijejo. Svečana tišina. Velika kolodvorska vrata se razpahnijo in tisoč in tisoč grl navdušeno ponavlja pozdrav: »Freundschaft!« (»Družnost!«) in velika zastava delavske mladine iz Württenberga zavihra skozi portal. Tako so z veseljem navdušenjem prispeli južni Nemci: Bavarci, Badenci, Pfalci, veliko nad tisoč fantov in deklet. Razporejeni v strumne vrste prihajajo iz kolodvora in napolnjujejo trg pred njim. Vedno več rdečih praporov in štandard, dva kratka nagovora in med petjem in godbo odhajajo v 20. dunajski okraj. In ravno, ko se je spreved začel pomikati, je zadonelo iz visočine:

»Freundschaft! Freundschaft!«

Štirje mladi železničarji, v plavih hlačah, z golim, zarjavlim gornjim životom, so splezali na streho veličanske kolodvorske kupole, se držali za rob strehe in mahali z rdečimi kapami.

Niso še odšli južni Nemci, ko zopet nova godba primaršira. Nov poseben vlak bo v nekaj minutah prispel iz Hessena in Thüringa. Tako gre na zapadnem kolodvoru ves dan.

In isto je na severnem kolodvoru, na južnem kolodvoru, na Franc Jožefovem kolodvoru, na Floridsdorfskem kolodvoru, na ladijskih pristajališčih, neprenehoma, do pozne noči. Tako prihajajo iz Nemčije, Belgije, Holandije, Danske, Finske, Švedske, Litavske, Češke, Poljske, Ogrske, Švice in iz Bolgarije. Samo iz Jugoslavije in Litavske jih ni.

Židovska mladina iz Palestine.

Na internacionalni kongres delavske mladine je prispelo tudi 30 mladincev iz Palestine. Sprejela jih

je velika množica dunajskega delavstva, delegacija »judiš-socijalistične« delavske mladine in člani delavske stranke »Poale Zion«. Pozdravljeni so bili v hebrejskem in nemškem jeziku. V hebrejskem jeziku so gostje izrazili svoje veselje, da zamorejo videti rdeči Dunaj in skupno z delavsko mladino vse Evrope manifestirati svojo voljo. Končno so zapeli internacionalno v hebrejskem jeziku.

Mnogo pozornosti vzbujajo te dni po dunajskih ulicah delavski omladinci iz italijanskega dela Švice s Zleta se je udeležilo nad 50.000 omladincev.

V petek, dne 12. julija se je vršila otvoritvena slovesnost na Heldenplatzu, kjer so z balkona bivšega cesarskega dvora govorili predstavniki soc. mladinske internacionale in pa dunajski župan Seitz.

Višek je doseglo slavlje z bakljado, ki se je pomikala v soboto zvečer od pol 9. ure do pol 1. ure zjutraj iz Hohe Warte pred mestni magistrat. Posebno veličasten pa je bil nedeljski slavnostni spreved po Ringu v Rotundo. Spreved je trajal od četrta na 11. uro do pol 15. ure.

Vojna nevarnost v Aziji.

Kitajska je od nekdaj sporno ozemlje za imperijalistične države. Zlasti je že ruski carizem hlepel po Mandžuriji ter jo po znanem boksarskem ustanku, ki so ga velesile zatrla, zasedel severni del Mandžurije. Rusija kitajske pokrajine kljub dogovoru ni hotela zapustiti. To je morala storiti šele po porazu v rusko-japonski vojni (1904-05) v zmislu portmoutskega miru z dne 5. septembra 1905. Poraz Rusije je moral prisiliti mogočni carizem, da je izpustil ugrabljen plen. Severna mandžurska železnica, je pa ostala ruska. Tudi kilometrov, je pa ostala ruska. Tudi sovjetska vlada si svoji to železnico. Ojačena nacionalistična vlada pa je hotela preprediti boljševiško propagando po upravi železnice in je zato zasedla železnico. Sovjetska vlada jemlje dogodek resno, ker trpi s tem prestiž Rusije v Kini. Vendar pa kljub vojnim demonstracijam v Rusiji ni ne tam, ne na Kitajskem navdušenja za vojno, ker obe državi nujno potrebujejo mirnega razvoja. Zedinjene države hočejo posredovati med Kitajsko in Rusijo in Rusija tega posredovanja baje ne odklanja, pač pa noče nič slišati o Zvezi narodov.

Član »Cankarjeve družbe«

bo vsak organizirani sodrug in sodružica. Zaupniki, ki ste dobili bloke, ali jih imate že izpolnjene? Pišite po druze. — Cankarjev spomenik postavimo velik — zato bodite vsi člani.

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

124

To noč se je v vinu zavedal, da začena hoditi njegovo življenje čudna pota in kdove, kako bo končalo . . . Toda to so že preživeta vprašanja. Mi gremo naprej! Orjunaši, mi četaši . . . Zapel je orjunska himno, da so vsi spoznali v kavarni, kdo je. Tih šepet je šel med pijanimi glavami zakotne ulice. Stane je plačal in šel. V zadnjem trenotku je prišel na kolodvor . . .

Teden dni se je klatil Leo po mestu in okolici. Zjutraj je pobral knjige, kot da gre v šolo, pa je šel na pot. Hodil bi, hodil, da bi prehodil te dni, ki so ga mučili radi Sonjine nevere in Mirkove smrti. Toda najbolj od vsega ga je bolela Sonja, tista tuja Sonja, ki je ni smel več poljubiti, ki ga je z mrtvim, nemim pozdravom prešla, če sta se slučajno srečala. Bolelo ga je, da dvomi sedaj po letu in pol, da dvomi prav ona, edinj človek na svetu, ki ga je ljubil z vsem svojim življenjem . . . To boli. Pravi mu, da bo pozabil nanjo in zato je bolje, da se razideta prej kot pozneje. Oh, kako brezsrčna je, kako strašno ga muči . . . Zaradi nje je ubil vse ženske v sebi, s čisto ljubeznijo jo ljubi. S čisto ljubeznijo? Ali ni zadnjic zvečer že mislil drugače? Ali ni sanjal v teh dneh razdora o Sonji čudne, nelepe sanje . . . ? O, kako strašno so lahko človeške misli, strašne zaradi tega, ker ne veš, odkod pridejo in če se usidrajo, težko jih je pre-

gnati. Popoldne jo je počakal, pa se ni ustavila. Šla je naprej . . .

Zdaj je vseeno, zdaj je vsega konec. Niti na večerjo ni šel, kar v zakotno kavarno se je napotil. Da izživi svoj bol, da se kot Januš preda telesu, ki ga je ves čas zatiral, preganjal. Če je s Sonjo tako daleč, bodi . . . V kavarno je že sedel, že so se ozirale njegove oči po skrivnostni točajki, ko je začel misliti, ali naj gre in jo vzame . . . Misli so se križale, nek glas je klical v njem ven, ven od tod, telo pa je že gorelo v pohlepu po ženskem objemu in v čutni strasti.

»Ne . . . Zakaj? Zakaj se poniževati radi ženske? Ali sem bil samo radi Sonje — asket? Ali res ni več toliko moči v meni, da bi ne premagal te boli? Ali sem res to jaz, ki sedim v tej zvodeniški kavarni? Ne, tisočkrat ne . . .«

In napel je vse živce, vso voljo je osredotočil in napovedal bitko samemu sebi . . . Še je bilo moči v njem, še volje in sile in ponos. Ponos, da se ni dal ponižati, da se tudi boli ni vdal ukloniti ne Sonji, ne nobeni drugi, ga je pogнал iz zakotne kavarne, da je razočaral točajko, ki se je že veselila svojega honorarja . . . V noč je šel. Trdo so odmevali njegovi koraki po tlaku. Po samih ozkih ulicah bi hodil. Najraje pa bi šel in poiskal sredi noči Sonjo, da bi ji povedal vse, da bi ji dokazal, kako težak boj je izbojeval nocoj. In če hoče, bo počakal še, če ji je to še vse premalo — dvome ji bo ubil, uničil. Tako dolgo bo delal, tako dolgo se bo sezidal, da bo izpalil vso nevero iz nje . . . V Barvarsko ulico se je napotil. Nihče se ne bo čudil, če pride tja. Saj jim je še zadnjic pomagal maskirati . . . In mogoče, da je Sonja tam . . .

In res jo je našel v tistem kotu, kjer sta pred dobrim letom govorila svoj prvi govor. Ustrašila se ga je, zakaj ves blede je bil in utrujen, če tudi so se čeljusti ostro stikale in je sijala iz obraza jeklena odločnost . . .

»Dober večer . . .«

Sonja ni rekla nič. Tudi roke mu ni dala.

»Sonja, zakaj me tako mučiš?«

To jo je zabolelo. Rada bi mu povedala naravnost, da ga ne muči ona, da mučita drug drugega, da muči oba nekdo drugi. Kdo? Vse bi mu rada povedala, samo zato, da bi preklical to očitjanje, ki jo je pobolelo do dna. Ona, da ga muči? Ne. Ljubi ga preveč, zato se muči in zato ji je vedno težje.

»Pojdiva ven, Sonja . . .«

Uklonila se je in šla za njim, koder je šel. Težko je bilo po dolgem času spregovoriti pravo besedo, ko pa se je razvila taka razdalja zadnje dni med njima. Samo na njo še misli, za vse drugo mu ni nič mar. Mirko je mrtev, njega ni več, on pa bi rad živel, živel s Sonjo in jo ljubil . . .

»Sonja, zakaj je tako med nama?«

Sonja pa ni mogla govoriti. Ni vedela, kje bi začela. Morala bi izgovoriti vso svojo mladost, vse bi mu morala povedati, da bi jo razumel, da bi ji oprostil in nikoli več bi ji ne očital ničesar. Toda tega je toliko, tako strašno je vse v njej, da ne more vbesediti v tem trenotku. Če bi bilo mogoče izrezati vse iz nje, sedaj bi si izrezala in položila bi vso bedno svojo mladost predenj in rekla: »Glej, Leo, vse to so nakopili v moji duši in zato je tako z menoj. Toda sedaj ne bo več.«

Dnevne novice.

Obsodba »komunistov« v Celju.

V torek je bila razprava proti 12 obtožencem pri celjskem okrožnem sodišču zaradi komunistične propagande z brošurami, letaki, snovanjem komunističnih edinic, stranke in rdeče pomoči. Obtoženi so bili: Kocman Josip, čevljarški pomočnik iz Hraščinega trgovišča, svoječasno zaposlen v Celju pri trvdki »Adrija«, Butala Jakob, krojaški pomočnik iz Gradca pri Črnomlju, Weissbacher Franc, zidar v Zavodni pri Celju, doma iz Ptuja, Borščak Anton, čevljarški pomočnik iz varaždinskega okraja, Stanković Jovan, grafični delavec v Celju, pristojen v Brod na Savi, Sommer Hinko, krojaški pomočnik v Celju, doma iz Srema, Šego Ivan, brivski pomočnik v Celju, doma iz Ošnjavcev, Stojan Franjo, pekovski pomočnik iz Teharja, Vičar Gustav, slikar iz Spodnje Hudinje, doma iz Cezanjcev pri Ljutomeru, Krčmar Franc, brivski pomočnik v Celju, doma iz Ivanovcev pri Čakovcu, Pirš Karel, krojaški pomočnik v Prelogah, pri Prihovi, Lončarič Vekoslav, krojač iz Varaždina, bivši poslanec v ustavotvorni skupščini. Obsojeni so bili: Kocman na 2 in pol leta težke ječe, Butala 3 leta težke ječe, Weissbacher 8 mesecev zapora, Borščak 10 mesecev zapora, Stanković 2 leti težke ječe, Sommer 10 mesecev zapora, Šego 8 mesecev zapora, Stojan 6 mesecev zapora, Vičar 6 mesecev zapora, Pirš 5 mesecev zapora, Lončarič 7 mesecev zapora, Krčmar pa je bil oproščen. Vsem se je štel v zapor zavarovalni in preiskovalni zapor. Trije so potemtakem že prestali kazen.

Na konferenco o rudarskem zakonu dne 29. t. m. v Beogradu bo pripuščeno za delojemalce samo zastopstvo Delavske zbornice. Konferenca se udeležita v imenu delavstva po naročilu osrednjega tajništva Delavskih zbornic tajnik Filip Uratnik iz Ljubljane in Luka Pavelić iz Beograda.

Pavelić in Perčec na smrt obsojena. Državno sodišče za zaščito države je obsodilo hrvatskega emigranta dr. Pavelića in njegovega tajnika v njuni nenavzočnosti radi veleizdaje na smrt. Oba obsojenca se nahajata v inozemstvu.

Spopadi na južnih mejah države. Spopadi na južnih mejah države postajajo neprijetni, ker se interesira zanje ves civilizirani svet. Ne samo na bolgarski meji, marveč tudi na albanski. Dne 17. t. m. je ob Ohridskem jezeru napadlo 17 kačakov čredo 700 ovac. Povezali so pastirje in odgnali čredo. Vse kaže, da so razni napadi v zvezi med seboj. Z ozirom na vesti, da je angleška vlada pritiskala v Beogradu in Sofiji, da obe državi uredita sporazumno obmejne zadeve, izjavlja Henderson, da angleška vlada ni ničesar zahtevala, pač pa pričakuje, da državi uveljavita pirotski dogovor in odprava razburljive razmere na meji.

Hrvaški Sokoli so imeli v Zagrebu občni zbor, ki je bil prekinjen. Na občnem zboru sta bili dve struji in se je sklepanje o novem odboru od-

godilo, da se poizkusi doseči kompromis. Na zboru so tudi sklenili, da Sokol ne sme sodelovati s klerikalnimi Orli, razen ob hrvaških nacionalnih in kulturnih proslavah. — No, to so pa glavne naloge Sokolov in Orlov ob nastopih.

Macdonaldova propaganda za svetovni mir je silno oživela svetovno politično vrvenje; opomin Jugoslaviji, Bolgariji, Madžarski, Poljski, Litavski itd., vse to kaže, da je Macdonald ostal zvest svoji volilni paroli ter da njegov opomin tudi imponira. Italija nekaj godrnja, Francija ječi in stoka, ker se ne more kot politično najvplivnejša država v Evropi prav orientirati, dasi nima drugega izhoda, kakor da tuli z volkovi: mir, mir. Tem večjega moralnega pomena je mirovna gesta, ker jo hočejo tudi Zedinjene države ameriške vsaj moralno podpreti. Rusija seveda napada angleško vlado ter ji očita, da noče zveze z Rusijo, čeprav to ni resnica. — Vsekakor pa pride najprej do rešitve pomorske oboroževanja, ki bo stremelo za tem, da se ugotovi najprej kvota oboroževanja za Anglijo in Zedinjene države, potem pa dela na tem, da postanejo morja svobodna, kar je ena glavnih zahtev socialističnega gibanja.

Konferenca držav glede reparacij se bo vršila najbrže v Švici v Lucernu, ker sta se Anglija in Francija zedinili glede tega kraja.

Zveza evropskih držav. Zadnjič smo poročali, da je Briand poprijel inicijativo za osnovanje zveze evropskih držav. Briand je vprašal tudi druge države, kakšno stališče zavzemajo k njegovemu načrtu. Države so pristale na konferenco in prva se bo vršila že letos pozno jeseni. Gre pa tukaj tudi Briandu v prvi vrsti za takozvano »gospodarsko« centralizacijo držav.

Anglija in Rusija. Glede političnih odnošajev med Anglijo in Rusijo še ni odločitve. Večina angleških dominijonov je proti Rusiji, Macdonald je vendar pripravljn se pogajati ter je zato potom Norveške sporočil Rusiji pogoje. Pogajanja utegne motiti spor med Kitajsko in Rusijo, kjer so Angleži in Rusi interesirani.

Angleški kralj Jurij je bil zopet operiran. Za rebri so mu morali prerezati tur in odpreti prsa. Zdravniki sicer pravijo, da je operacija dobro uspela, vendar so v dvomih, kako se bo iztekla bolezen.

Tudi bahaštvo škoduje. Angleški zunanji minister Henderson je na interpelacijo v spodnji zbornici, da Madžarska ne vrši trianonskega dogovora, ker dejansko rekrutira večjo vojsko, kakor bi jo smela po pogodbi, da bo to najbrže res, ter da se bo o tem še razpravljalo. To dokazuje tudi vtihotapljanje orožja, ki se je ponovno ugotovilo. Trianonski dogovor namreč pravi, da se vojna dolžnost na Madžarskem ukine, imeti pa sme Madžarska 35.000 mož prostovoljcev. Toda Madžarska ima še vedno vojno obveznost in obvezno oboroževanje. Takoj po trianon-

skem dogovoru je Madžarska sprejela nov zakon, s katerim se mladino od 21. leta obvezuje vršiti »telovadbo« (kako nedolžen naslov!). Ta zakon ima tak uspeh, da je vojni minister Karl Csaky nedavno izjavil, da na Madžarskem vsak hip lahko prime 600.000 mož za orožje, da brani domovino. — Ima pa 40.000 stalne vojske in vse »telovadce« vodi v evidenci vojaška oblast. Seveda je naloga demokracije in bojnikov za svetovni mir, da napravijo konec hazardiranju.

Bivši rumunski prestolonaslednik Karl izjavlja, da s poizkušanim fašistovskim pučem v Rumuniji ni bil v zvezi.

Angleški poslanik Kemard premeščen. Kakor poročajo časopisi, je angleška delavska vlada premestila dosedanjega angleškega poslanika v Beogradu, Kemarda, v Stockholm.

Francija zahteva v Porenju kontrolo, če izprazni ozemlje. Socialisti so predlagali, da se najprej sklene izpraznitev Porenja, potem pa razpravlja ratifikacijski dogovor. Predlog socialistov je bil odklonjen s 350 glasovi proti 238. Vsekakor pa bo Francija reparacijski dogovor sprejela, ker nima drugačnega izhoda.

Prelat dr. Seipel, bivši avstrijski kancler, je govoril na svojem potovanju po Nemčiji v Tübingenu o »demokraciji in kritiki demokracije«. Dr. Seipel je povdaril izrecno, da je dolžnost vseh stanov, zlasti akademikov, da se bavijo z zadevami vseh, to je s politikom. S tem je že povedal, da je za demokracijo. Eni vidijo, pravi dalje, nedostatke demokracije v volilni pravici, eni pa pričakujejo izveličanje od stanovskih zastopstev, oziroma od odprave gospodarstva strank. Korenina zla je v strankarski oblastnosti, ki se je že razvila po konstitucionalnih monarhijah. Nekaj pomena ima tudi stanovski parlament. Reforma parlamentov se pa more izvesti le z zopetno upostavitvijo resnične demokracije, v kateri bodo dejansko vršili oblast v državi iz naroda izvoljeni poslanci, ne pa strankine instance po svojih odbornikih. Končal je govor z vzklikom: Verujem v bodočnost demokracije, če hoče biti prava demokracija, kakršna bi morala biti. — Prelat (rimski) je za demokracijo, čeprav v svojem govoru navaja prehodne možnosti drugačnih oblik parlamentarizma.

Strah v Italiji. Mussolini je zadal parlament in postavil na njegovo mesto zbor 400 fašistov. In vpliv? »Lokal-Anzeigerju« poroča dopisnik iz Italije o neizogibnem težkem položaju tega parlamenta, v katerem se zbujata nekaj takega kakor hrepenenje po opoziciji. Parlamentarci so se naveličali take samote in ne zdi se jim prijetno upravljati svoje moči proti nasprotniku, ki ga ni. Poročevalec pa obenem pove, da opozicija, ki je ni v parlamentu, postala vsak dan močnejša zunaj po deželi. — Jasnno, ni drugače mogoče, ker se duha napredka in razvoja sploh ne da zatreti z nikakršnimi nasilnimi metodami.

Kateri stanovi žive najdalje. Specialist za statistiko v dolgosti človeškega življenja je dognal, da žive najdalje odvetniki in pisatelji. Izjema je, če advokat umrje pred 70. ali 80. letom.

Trgovina s sužnji. Dr. Meizan je poročal Zvezi narodov, da trgovina s sužnji v prednji Aziji in severni Afriki vedno bolj cvete. V Arabiji, Abesiniji in Sudanu se trgovini niti nihče ne upira. Vsako leto se prodaja nad dvatisoč zamorskih sužnjev. V Hedzasu je uveden celo davek na trgovino s sužnji; vsak, kdor prodaja sužnja, mora plačati 300 frankov davka. V pristaniškem mestu Džedah je trg za sužnje v neposredni bližini inozemskih konzulatov evropskih držav, pa nihče se ne gane. Kralj Ibn Sand ima nekaj sto sužnjev. V Jemenu je skoraj več sužnjev, kakor svobodnih Turkov. To so zadeve, ki jih bo morala Zveza narodov tudi odpraviti.

Italijanski jezikoslovec profesor Alfred Trombetti je dne 5. t. m. umrl v Benetkah za kapjo. Star je bil 63 let. Trombetti je imel dar jezikov; obvladal jih je 88. V mladosti je bil najprej brivski vajenec, potem zlatarski. V prostem času je študiral jezike in so ga njegovi starši večkrat ozmerjali, ker je požgal preveč luči. Knjigotržec, kjer je kupoval knjige, je opozoril profesorja na mladeniča. Profesorji so mu preskrbeli štipendijo, da je šel v šolo in jo dovršil. Med jezikoslovci je imel velik ugled.

Zedinjene države ameriške in Vatikan. Vatikanski zastopnik je obiskal predsednika Zedinjenih držav Hooverja ter mu izročil prepis lateranske pogodbe med Italijo in Vatikanom. Hoover je vzel na znanje ustanovitve vatikanske države, ne bo pa imenoval diplomatskega zastopnika pri Vatikanu, ker ameriška vlada stoji na stališču, da so vse cerkve enakopravne ter zaradi tega ne more priznavati nikakršnih cerkvenih držav.

Mussolini ne pojde v London. Listi so poročali, da pojde Mussolini v London. Pa ne bo nič! Mussoliniju angleška demokracija ne diši.

Cerkev se je podrla v Patadi v Sardiniji in podsula veliko vernikov. Dvoje oseb je bilo na mestu mrtvih, 10 žensk težko ranjenih.

Ni vam še bilo znano! Ravno za volneno perilo je »PERSIL« posebno sposoben. Vse krasne modne predmete v prijaznih barvah lahko operete in izvanredno bode iznenašeni. Razume se, da se mora volnene in pestre predmete prati samo v mlačni vodi. S »PERSILOM« oprani volneni predmeti ostanejo puhasti in mehki, ne izgube oblike in izgledajo lepi in novi.

Širite naš list!

Marlbor.

Podpore tudi za kulturna in glasbena društva. Požarna bramba delavnic drž. želez. v Mariboru, je imela pred kratkim neko prireditev, katera se je tako dobro obnesla, da ji je ostalo več tisočakov čistega dobička. Ta dobiček je vodstvo požarne brambe brzkone določilo za dobrodelne namene ter en del istega tudi razdelilo med uboge železničarje, tako da je prišlo na enega reveža od 50–100 Din. Ta lepa gesta je bila gotovo vse hvale vredna in je žela splošno odobravanje. Do tukaj je bilo vse lepo. Ali muhasti železničarji po-

vsod kaj zvoajo; tako tudi sedaj nekaj šušlajo ter trdovratno trdijo, da je med te ubožce zašlo tudi neko društvo, ki ga nazivajo »Drava« ter je baje bilo to društvo tudi deležno nekoliko te podpore. Baje je bila ta podpora celo nekoliko višja od one, ki so jo prejeli ubožni železničarji. Ker so pa to prireditve posetili po večini samo takšni gostje, ki niso imeli imena podpisati društvo »Drava«, trdijo sedaj železničarji, da bodo te podpore deležna tudi druga društva, predvsem delavska. Da pa se te podpore delavska društva niso prejela, bo krivda pač v tem, da društveno vodstvo požarne brambe v delavnici držav. železnice brčkone ne ve kam nasloviti iste, ter bi bilo morda umestno, da se ona društva, ki bi želela podpore, obrnejo s prošnjo na vodstvo požarne brambe delavnice držav. železnice v Mariboru.

Detoljub.

Sobota, 20. julija: Ob 17. uri igralna ura v koloniji na travniku pri železnici.

Nedelja, 21. julija: Celodnevni izlet v Dobrovce. Odhod ob 6. uri. S seboj vzeti: Pol kg kruha, 2 veliki žlici kave, 6 komadov sladkorja in jedilno posodo.

Izlet privatnih nameščencev na Pohorje. V nedeljo, dne 21. julija t. l. priredi mariborska podružnica Zveze privatnih nameščencev izlet na Pohorje. Odhod z jutranjim vlakom do Ruš in od tod čez Smolnik na Klopni vrh. Del izletnikov gre še do Velikega vrha, kjer se bo lahko v tamkajšnjem krasnem jezeru kopalo. Skupine iz Klopne vrha in Velikega vrha se vračajo popoldne na Smolnik, kjer jih lahko pričakajo rodbinski člani. Potem skupna vožnja z večernim vlakom nazaj v Maribor. V slučaju neugodnega vremena se vrši izlet pozneje. Vabimo vse člane in prijatelje. Gosti dobrodošli!

Poletna veselica delavskega pevkega društva »Frohsinn«. Delavsko pevsko društvo »Frohsinn« priredi v nedeljo, dne 21. julija t. l., na vrtu in v lokalih gostilne Pšunder v Radvanju poletno veselico. Na programu je poleg društvenega petja še godba železničarskih delavcev pod vodstvom g. Schönherrija, ples itd. Za dobro postrežbo pristnega vina in ostale pijače kakor tudi prvovrstno kuhinjo je preskrbljeno. Za slučaj slabega vremena se ta ve-

selica preloži na drugo nedeljo. Začetek ob 4. uri popoldne, avtobusna zveza od Glavnega trga in postaje pri gostilni Laufer v koloniji.

Podružnica »Svobode« sklicuje za sredo, dne 24. julija 1929, ob 8. uri zvečer v »Ljudski dom« članski sestanek vseh odsekov, na katerem se bodo razdelile funkcije in agitacijski material za poletno veselico, ki bo dne 18. avg. 1929. Pozivajo se vsi člani, da pridejo zanesljivo k sestanku. Odbor.

Celje.

Proslava zadruž. dneva. Program proslave, ki si ga je začrtal okrožni odbor »Kodesa« sporazumno z ostalim strok. in kulturnim pokretom, je nadvse sijajno uspel. Na predvečer, v soboto 6. t. m., še pred napovedano uro, bilo je opaziti živahno vrvenje zadružnikov in somišljenikov pred gostilno »Zeleni travnik«, od koder so odkorakali proti staremu gradu. Med potjo so se nam neprestano pridruževali zadružniki in zadružnice. Na starem gradu je čakalo precejšnje število ljudi na pričetek prve točke programa, t. j. zažiganje kresa. Točno ob določeni uri smo v znak začetka spustili nekaj raket v zrak in zažgali kres, ki je naznanil daleč naokoli, da se približuje velevažen dan za proletarijat. Našim nasprotnikom in omahljivcem pa je dokazal, da še živimo in da se zlomiti ne damo. Nepričakovano je zagrmel v temno noč glas pevkega zbora s svojim pozdravom, katerega nas je preko 200 ljudi poslušalo stoje. Ker se nikakor nismo mogli ločiti od te nevsakdanje prireditve, nam je pevski zbor zapel še nekaj krasnih delavskih pesmi. Ob ploskanju pevskemu zboru, ki nam je nudil nekaj trenutkov krasnega užitka, smo se govoreč o pomenu tega praznika mirno razšli. Drugi dan, v nedeljo dopoldne, pa se je vršilo predavanje v društvenih prostorih Delavske zbornice, na katerem je zadružnik Koren iz Ljubljane temeljito predaval o pomenu zadružništva. Na koncu

pa se je razvila običajna splošna debata o preteklosti, ki je važna, koristnejša pa bi še bila debata o bodočem delovanju. Jutranjo predavanje je bilo glavni vzrok, da predavanje ni bilo tako obiskano, kakor bi lahko bilo. Vendar pa se je zbralo precejšnje število zadružnikov, mladih in starih, ki so pazno sledili predavatelju. Popoldanske mu izletu v Teharje se je priključilo nekaj okinčanih kolesarjev, ki pa so se nekateri odpeljali tudi v Štore, od koder so tudi zavednejši prišli peš na Teharje. Da ne pozabim omeniti res požrtvovalnih zadružnic in zadružarjev iz Ljubnega, ki so prihitali z velikim avtom ter se nam priključili na Teharju. Da ni bil izlet na več posameznih grup razdeljen, bi bil lahko še boljši efekt. Med neprisiljeno zabavo smo se posvajali od zadr. iz Ljubna, objublajoč jim, da jim kmalu vrnemo izlet. Vsled pozne ure smo se tudi razšli.

Sprememba v občinskem odboru okolič. Celje. Na mesto odstavljenega občinskega odbornika s. Böhma je okraj. glav. imenovalo Simona Kegua, delavca iz cinkarne. To samo beležimo.

Okusno izvršene reklamne lepake je izdala na Zadružni dan 7. t. m. tudi I. Celjska mizararska zadruga r. z. z. o. z. v Celju. Zadruga se je ustanovila šele tekoče leto ter se jako lepo razvija. Vsem sodrugom jo priporočamo, da si vse mizararske potrebine naročajo edino pri imenovani zadruzi. Kakor slišimo, namerava v kratkem urediti izložbo z mizarškimi izdelki na Kralja Petra cesti št. 31. Po možnosti pristopajte tudi kot člani.

Stanovanjsko vprašanje. 8. enodružinskih hiš se dviga v zrak na občinskem zemljišču ali na splošno znanem Ježovnikovem travniku. Nad štiri leta je bilo treba govoriti in zahtevati od naših vodilnih močtev na občini, da se je akcija izvedla in uresničila vsaj delno. Kljub temu pa nam preti v bodoče več deložacij. Koliko se jih je že izvršilo in kje že vse stanujejo najemniki, bomo poročali v eni prihodnjih števil.

Kot noč in dan je razlika, ako ne rabite raznih poceni sredstev za pranje, ampak vzamete ŽENSKO HVALO in SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO. — Poglejte naš današnji oglaš!

VABILO

na

I. redni občni zbor

Zadružnega doma r. z. z. o. z. v Mariboru, ki se vrši v nedeljo, dne 4. avgusta, v zadnji sobi Hranilnega in posojilnega društva delavcev v Mariboru, Frankopanova ulica 37, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora.
2. Poročilo uprave.
3. Volitev novega odbora.
4. Slučajnosti.

Za slučaj, da se ob določeni uri ne zbere zadostno število zadružnikov, se vrši občni zbor uro kasneje ob vsaki navzočnosti zadružnikov.

PREDNAZNANILO.

Podružnica »Svobode« v Mariboru priredi letošnjo

POLETNO VESELICO

dne 18. avgusta 1929 v »Lovskem domu« nad Tremi ribniki v Krčevini ter se priporoča del. javnosti za obilen obisk.

Nastopijo vsi odseki. Svira železničarska godba. Vstopnice v predprodaji pri zaupnikih podružnic po znižani ceni.

A. PAULI LJUBLJANA

nudi pšenično moko prvovrstnih banatskih mlinov. Stalno zalogo pšenične moke: **Märzl i drug, Banja-Luka**

Delavsko pevsko društvo »Frohsinn« v Mariboru priredi dne 21. julija v gostilni Pšunder v Radvanju

VELIKO POLETNO VESELICO

Na programu je petje, ples in razne ljudske zabave.
Igra godba želez. glasbenega društva delavcev in uslužb.

Ali ste že preizkusili
»PROJA« ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

Sodružice in sodrugi!

Kupujte samo pri
tvrdkah, ki oglašujejo v »Delavski Politiki«! ...

Galanterija

drobnarija, parfumerija, urvarski in pletarski izdelki, papir, perilo, nogavice, kravate, sandale, otroške čevlje itd., na debelo in drobno najugodnejše pri

Drago Rosina

Maribor, Vetrinjska ulica 26

Ali ste že krili?
svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

KIS ZA VLAGANJE

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9, tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov.

kumerc in drugo, vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd. dobite po zmernih cenah edina na drobno! no pri tvrdki na debelo!